

Staro

NATUUR EN
BUITENGEBIED

Quickscan flora en fauna

Hoge Wei Fase 2

Rapportnummer 20-0261

www.starobv.nl

Quickscan flora en fauna

Hoge Wei Fase 2

september 2020

Rapportnummer: P20-0261

Opdrachtgever: KlokGroep BV

Uitgevoerd door: Staro Natuur en Buitengebied
Lodderdijk 38a
5421 XB Gemert
tel. 0492-450161
fax. 0492-450162
www.starobv.nl

Veldonderzoek: S. van Lierop

Auteur: S. van Lierop

Kwaliteitscontrole: E.J.F. Claassen

Inhoud

1	Inleiding.....	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Doel	3
1.3	Zorgplicht	3
1.4	Leeswijzer	3
2	Plangebied	5
2.1	Ligging en beschrijving plangebied	5
2.2	Voorgenomen plannen	8
3	Methode.....	9
4	Natuurwaarden	10
4.1	Beschermde gebieden.....	10
4.2	Beschermde soorten	12
4.2.1	Flora.....	12
4.2.2	Vlinders en libellen	13
4.2.3	Kevers en weekdieren	14
4.2.4	Vissen	15
4.2.5	Amfibieën en reptielen	15
4.2.6	Vogels.....	16
4.2.7	Zoogdieren.....	18
5	Conclusies	21
5.1	Beschermde gebieden.....	21
5.2	Beschermde soorten	21
5.3	Advies en aanbevelingen	24
	Geraadpleegde bronnen	25

Bijlagen

Bijlage 1	Wet- en regelgeving
-----------	---------------------

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Initiatiefnemer is voornemens om in het plangebied Hoge Wei Fase 2 aan de Peperstraat te Oosterhout woningen te realiseren. Ten behoeve van de planologische procedure is het noodzakelijk een quickscan flora en fauna uit te voeren. Door middel van de quickscan wordt in beeld gebracht of de ontwikkeling in strijd is met de natuurwetgeving en hoe eventuele strijdigheid met de wet voorkomen kan worden. Hierbij wordt gekeken naar gebiedsgerichte en soortgerichte bescherming. Eerder, in 2017, is al een quickscan flora en fauna uitgevoerd. Door de veranderingen in de beschermingsstatus van soorten (m.n. kleine marterachtigen) en de drie jaar die sindsdien is verstreken, is een nieuwe quickscan uitgevoerd.

1.2 Doel

Doel van het onderliggende onderzoek is te bepalen of de wijzigingen binnen het plangebied mogelijk leiden tot overtreding van de natuurwetgeving. Voor soortbescherming en gebiedsbescherming is sinds 1 januari 2017 de Wet natuurbescherming (Wnb) van belang. Daarnaast is gebiedsbescherming vastgelegd in het Natuurnetwerk Nederland (NNN) (voorheen EHS genoemd). In bijlage 1 wordt deze wet- en regelgeving uitgebreid beschreven.

Het in deze rapportage beschreven onderzoek heeft tot doel het vaststellen van de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten die zijn opgenomen in paragraaf 3.1, 3.2 en 3.3 van de Wet natuurbescherming. Tevens heeft het onderzoek tot doel vast te stellen op welke wijze en in welke mate de voorgenomen ontwikkeling invloed kan hebben op het eventueel voorkomen van beschermde soorten. Op basis van dit onderzoek kan worden vastgesteld welke maatregelen getroffen en vervolgstappen genomen dienen te worden om te voorkomen dat in strijd met de natuurwetgeving zal worden gehandeld. Aanvullend zal worden bepaald of voorgenomen ontwikkelingen effect hebben op de beschermde natuurwaarden van nabijgelegen natuurgebieden.

1.3 Zorgplicht

Voor alle in het wild levende planten en dieren, ook niet wettelijk beschermde soorten, kent de Wet natuurbescherming een zorgplicht. Deze zorgplicht houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende planten en dieren, alsmede voor hun directe leefomgeving. Dit betekent dat handelingen (of het nalaten hiervan) waarvan men weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat ze nadelig zijn voor planten en/of dieren, niet mogen worden uitgevoerd.

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt een beschrijving gegeven van het plangebied en de voorgenomen ontwikkelingen. In hoofdstuk 3 wordt de gebruikte onderzoeksmethode

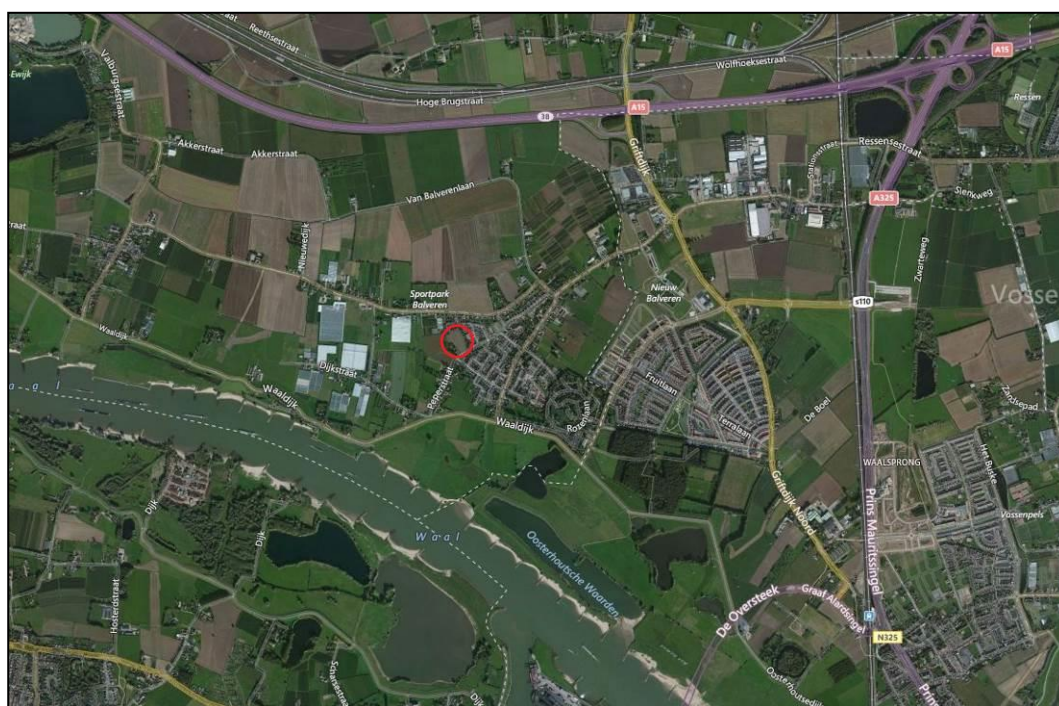
besproken. De mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten en gebieden en de effecten van de geplande ingrepen op aanwezige beschermde natuurwaarden worden beschreven in hoofdstuk 4. In dit hoofdstuk wordt tevens ingegaan op de mogelijke noodzaak tot het treffen van mitigerende maatregelen. In het laatste hoofdstuk zijn de conclusies uiteengezet.

2 Plangebied

2.1 Ligging en beschrijving plangebied

Het plangebied ligt aan de Peperstraat binnen de bebouwde kom van Oosterhout, gemeente Nijmegen. In de huidige situatie bestaat het plangebied uit een braakliggende akker. Ten oosten van deze akker ligt een strook tuin en moestuin behorende bij Peperstraat 48 die eveneens tot het plangebied behoort. In deze tuin zijn bomen en struiken aanwezig. Aan de westrand van het plangebied zijn twee houten schuren aanwezig ten behoeve van opslag. Aan de noordzijde behoort een speeltuin met gras, speeltoestellen, bomen en struiken tot het plangebied. De westgrens van het plangebied wordt gevormd door een droogstaande sloot. Mogelijk staat er in tijden van erge regenval enig water in. De noord-, oost-, en zuidzijde van het plangebied grenst aan bebouwing, bestaande uit woonhuizen. In het westen grenst het plangebied aan een eveneens, ten tijde van het veldbezoek, braakliggende akker.

De ligging van het plangebied in de bredere omgeving is weergegeven in figuur 1. De globale begrenzing van het onderzoeksgebied is weergegeven in figuur 2. Op pagina 6 is een foto-impressie van het plangebied opgenomen.

Figuur 1. Ligging plangebied (rode lijn) (bron: Bing Maps)

Figuur 2. Globale begrenzing plangebied (rode lijn) (bron: Bing Maps)

Foto 1. Plangebied vanuit het zuiden

Foto 2. Oostkant plangebied, achter de heg de tuin behorende bij het plangebied

Foto 3. Westzijde van het plangebied

Foto 4. Drooggevalen greppel

Foto 5. Schuur aan de oostzijde van het plangebied

Foto 6. Toegang tot de schuur

Foto 7. Tuin achter Peperstraat 48

Foto 8. Binnenzijde schuur

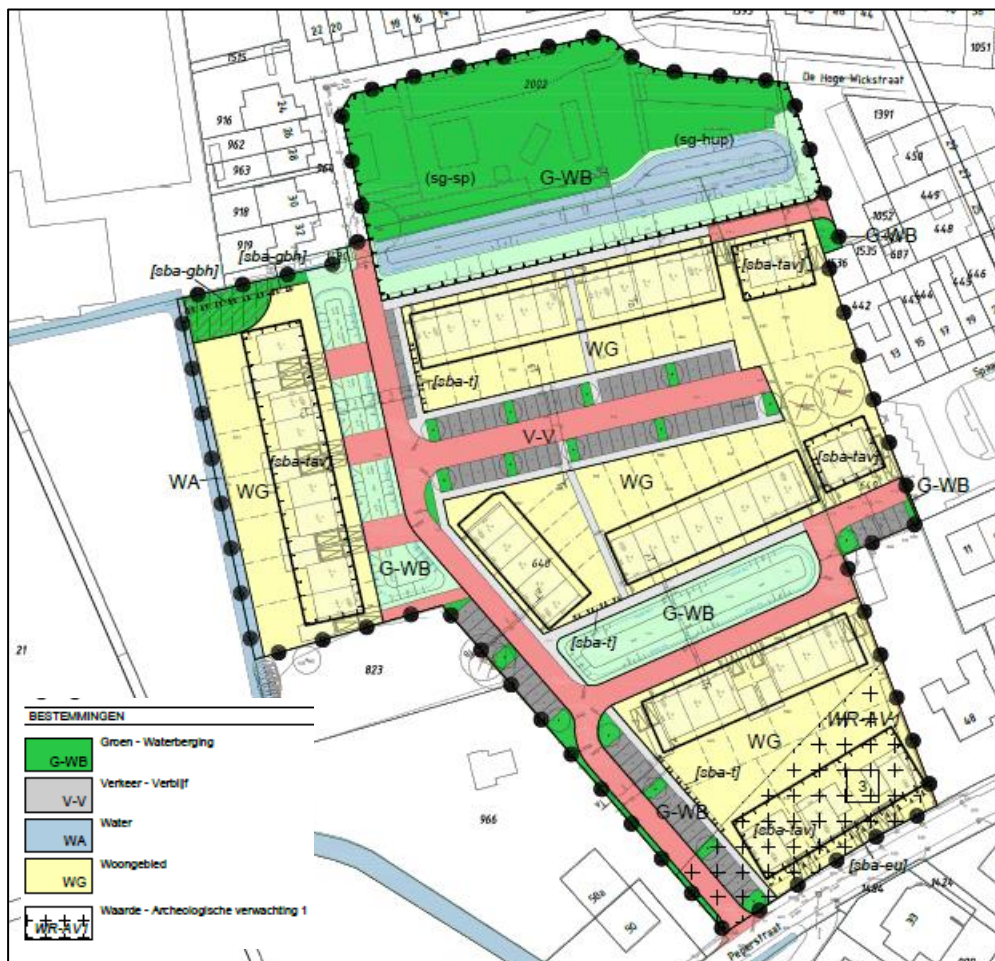
Foto 9. Moestuין en tuin achter Peperstraat 48

Foto 10. Speeltuin in het noorden van het plangebied

2.2 Voorgenomen plannen

Initiatiefnemer is voornemens in het plangebied een woonwijk te realiseren (figuur 3). Hiervoor dienen de twee aanwezige schuren gesloopt te worden. De bomen en struiken in de tuin en moestuin achter Peperstraat 48 worden verwijderd. Het noordelijke deel van het plangebied, waar in de huidige situatie een speeltuin is, wordt gebruikt als waterberging. Bomen en struiken die hier staan blijven behouden.

Figuur 3: Voorgenomen plannen (bron: Bestemmingsplan)

3 Methode

In het kader van deze quickscan heeft een bronnenonderzoek plaatsgevonden waarbij gekeken is naar gebiedsgerichte bescherming en mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten in het plangebied. Voor het soortenonderzoek is gebruikgemaakt van gegevens van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF), de websites Vlinderstichting.nl, Waarneming.nl, EIS-nederland.nl, Zoogdiervereniging.nl en Verspreidingsatlas.nl en diverse verspreidingsatlassen.

Voor de gebiedsgerichte bescherming is gekeken naar de aanwezigheid van relevante natuurterreinen in de omgeving. De ligging van Natura 2000-gebieden (o.a. Habitat- en Vogelrichtlijngebieden) en het Natuurnetwerk Nederland in de nabijheid van het plangebied zijn onderzocht.

Daarnaast heeft een veldbezoek plaatsgevonden waarbij alle op de locatie aanwezige habitats zijn opgenomen. De aanwezigheid van deze habitats vormt de basis voor de mogelijkheid tot het voorkomen van beschermde soorten. Naast de habitats zijn directe en indirecte aanwijzingen opgenomen die duiden op het voorkomen van beschermde soorten. Dergelijke aanwijzingen zijn bijvoorbeeld het fysiek aantreffen van exemplaren van soorten en het aantreffen van holen, uitwerpselen, prooiresten, vraat-, loop- en veegsporen. Deze waarnemingen zijn bij de beoordeling betrokken. De aanwezige habitats zijn vergeleken met de habitateisen van beschermde planten- en diersoorten. Op basis van deze vergelijking en expert judgement is beoordeeld welke van deze soorten in het plangebied kunnen voorkomen. Ook is gekeken of binnen het plangebied invasieve exoten voorkomen.

Een veldbezoek voor een quickscan flora en fauna is nadrukkelijk geen volledige inventarisatie. Dat betekent dat op basis van het veldbezoek het voorkomen van beschermde soorten niet per definitie is uit te sluiten.

De bevindingen van het veldbezoek en het literatuuronderzoek zijn vervolgens gebundeld in deze rapportage.

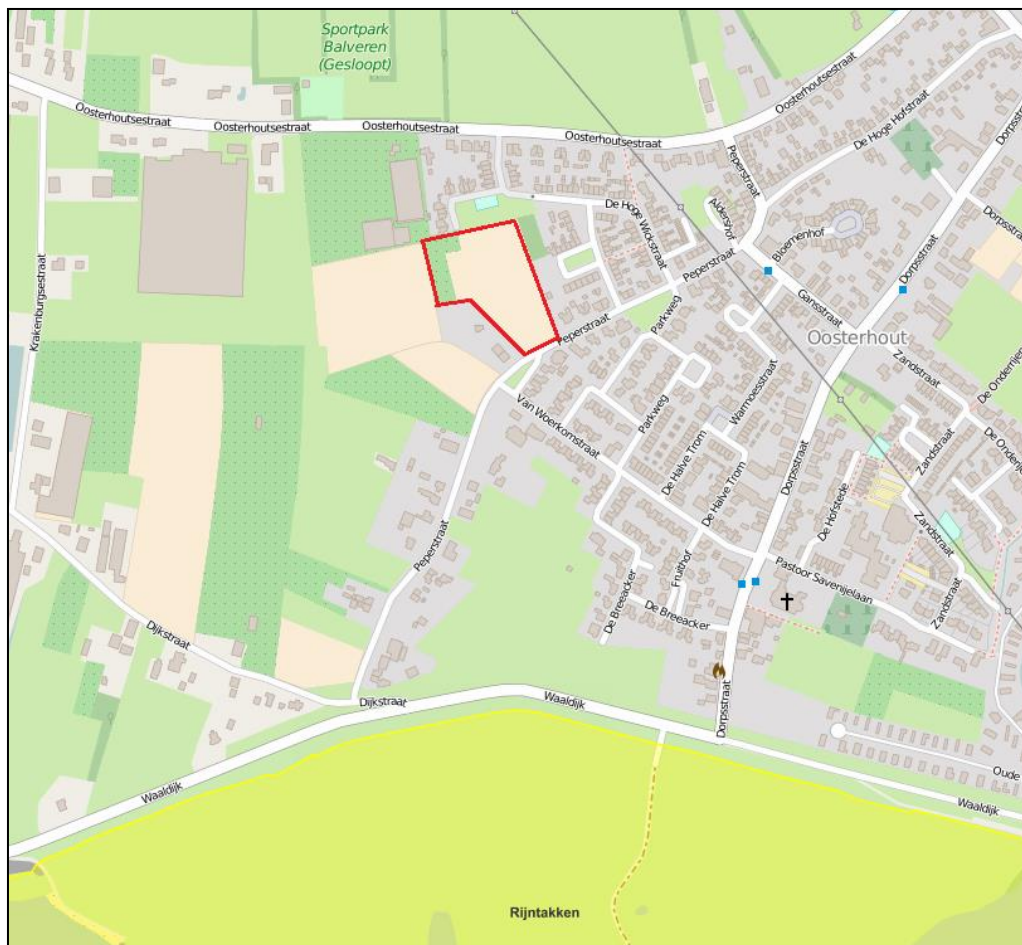
Voor dit onderzoek is een veldbezoek uitgevoerd op 23 juli 2020 in de middag onder de volgende weersomstandigheden: onbewolkt, droog, windkracht 3 en circa 23 °C. Tijdens een tweede veldbezoek op 27 augustus 2020 zijn de moestuin en tuin achter Peperstraat 48 onderzocht. Tevens is tijdens dit tweede veldbezoek het plangebied, inclusief de schuren, onderzocht op aanwezigheid van (sporen van) marterachtigen en uilen.

4 Natuurwaarden

4.1 Beschermde gebieden

Natura 2000

Uit de kaarten van de gebiedendatabase op de website van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit blijkt dat het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied op ongeveer 420 meter van het plangebied ligt. Dit betreft het Natura 2000-gebied “Rijntakken”.

Figuur 4. Ligging plangebied (rode lijn) ten opzichte van de dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden (geel)
(bron: <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000>)

Effectbeoordeling

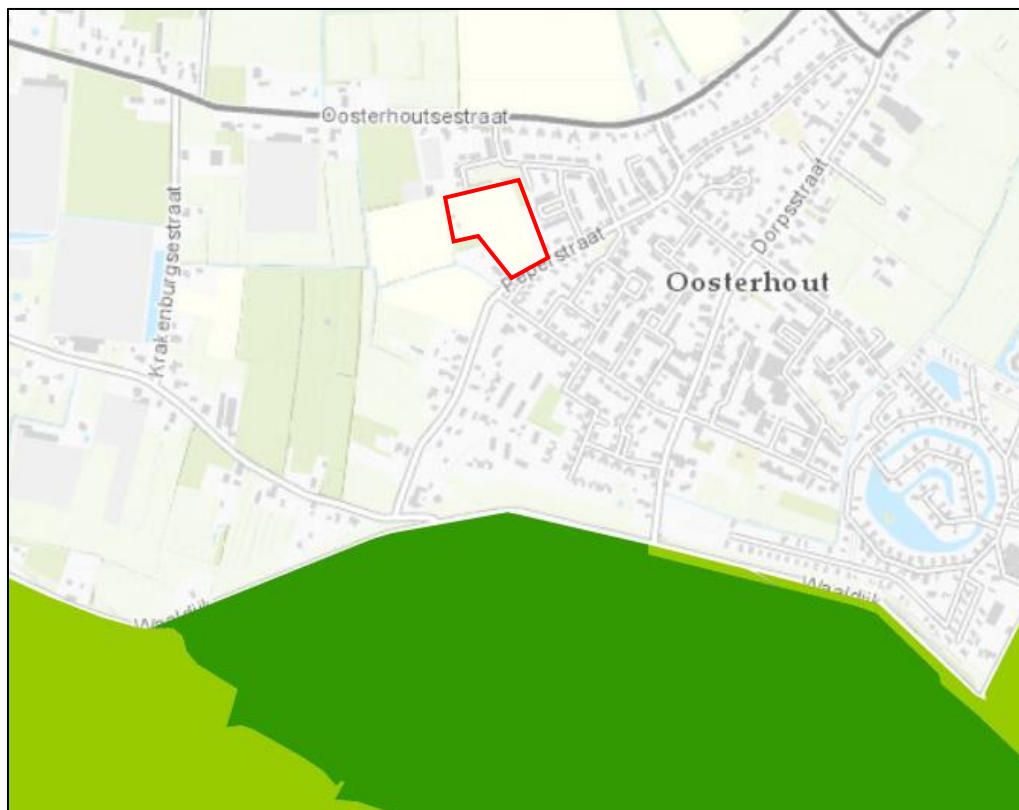
Doordat het plangebied buiten het Natura 2000-gebied ligt, kunnen alleen effecten optreden als gevolg van externe werking. Gezien de afstand tot het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied en de aard van de voorgenomen plannen is het redelijkerwijs uit te sluiten dat negatieve effecten ontstaan op Natura 2000-gebied als gevolg van de voorgenomen plannen.

In december 2019 is door DGMR een onderzoek naar stikstofdepositie uitgevoerd (Jager, 2019). Hieruit volgt dat de berekende depositie voor zowel de bouw- als de

gebruiksfase voldoet aan de afgeronde grenswaarde van 0,00 mol/ha/jaar. Er ontstaat vanwege het plan geen relevante depositie op Natura 2000-gebieden in de omgeving.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Zoals blijkt uit gegevens van de provincie Gelderland maakt het plangebied geen deel uit van het Natuurnetwerk Nederland (voorheen EHS). Het dichtstbijzijnde gebied dat onderdeel is van het natuurnetwerk ligt ten zuiden van het plangebied op ongeveer 420 meter afstand van het plangebied (figuur 5). Dit betreft hetzelfde gebied als het bovengenoemde Natura 2000-gebied.

Figuur 5. Ligging plangebied (rode lijn) ten opzichte van het NNN (licht- en donkergroen) (bron: <https:// gelderland.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=92d4c54aed8147ae8aa704c312f719bc>)

Effectbeoordeling

Het plangebied behoort niet tot het NNN. Gezien de afstand tussen het plangebied en het NNN is het uit te sluiten dat de voorgenomen plannen een (significant) negatief effect hebben op de kernkwaliteiten van het NNN.

4.2 Beschermde soorten

Deze paragraaf beschrijft het mogelijk voorkomen van beschermde soorten in het plangebied. Per soortgroep wordt beschreven welke soorten worden verwacht, wat de mogelijke effecten van de ingreep zijn en of het nemen van mitigerende maatregelen nodig is.

4.2.1 Flora

Uit de gegevens van de NDFF blijkt dat tot op een afstand van 2,5 kilometer van het plangebied kleine wolfsmelk (§3.3 Wnb) is waargenomen. Tot op een afstand van 5 kilometer tot aan het plangebied is daarnaast akkerboterbloem, dreps, groot spiegelklokje, grote leeuwenklauw, kluwenklokje, naaldenkervel, stijve wolfsmelk, wilde averuit, wilde ridderspoor en wilde weit (§3.3 Wnb) aangetroffen.

- + Akkerboterbloem is een zeer zeldzame soort die voorkomt in het rivierengebied en Zuid-Limburg. De plant groeit op zonnige, open plaatsen op vrij droge tot vochtige, matig voedselrijke, kalkrijke, leemrijke grond in akkers (wintergraanakkers), zelden op ruderaal plaatsen en op omgewerkte grond.
- + Dreps is een zeldzame soort die verspreid over Nederland voorkomt. De soort groeit op zonnige, open plaatsen op matig droge, vrij kalkarme, matig voedselrijke, lichte grond in akkers, soms langs spoorwegen, braakliggende grond, wegranden, ruigten, ruderaal plaatsen en stortterreinen.
- + Groot spiegelklokje is een zeldzame plant die voorkomt in Limburg, het rivierengebied en Zeeland. De plant groeit op zonnige, open plaatsen op vochtige, kalkrijke grond, in akkers, bermen en dijken, braakliggende grond, en langs spoorwegen.
- + Grote leeuwenklauw is een zeldzame plant die voorkomt in Zuid-Limburg, het Deltagebied en het rivierengebied. De plant groeit op zonnige, open plaatsen met kalkhoudende grond, in bermen langs onverharde wegen, akkers, waterkanten, braakliggende grond, dijken, tuinen en langsspoorwegen.
- + Kleine wolfsmelk is een vrij zeldzame soort die vooral voorkomt in het rivierengebied, Zuid-Limburg en in Zeeland. De plant groeit op zonnige, open plaatsen op kalkrijke, kleiige grond in akkers, omgewerkte grond, braakliggende grond, bermen en dijken.
- + Kluwenklokje is een zeer zeldzame soort die verspreid over Nederland voorkomt. De plant groeit op zonnige en matig vochtige bodem van kalk- of humushoudend zand, klei of leem, in bermen, graslanden, ruderaal plaatsen, rivierdijken, uiterwaarden, bosranden en struwelen.
- + Naaldenkervel is een zeer zeldzame soort waarvan enkel waarnemingen zijn in het rivierengebied en Zuid-Limburg. De soort groeit op zonnige, open plaatsen op vochtige, matig voedselrijke, kalkrijke, niet te lichte grond in akkers, ruderaal plaatsen, bermen, bij haventerreinen en omgewerkte grond.

- + Stijve wolfsmelk is een zeer zeldzame soort die verspreid over Nederland op enkele plekken voorkomt. De plant groeit op open plaatsen, met vochtige, matig voedselrijke kalkrijke grond in akkers, bosranden, kapvlakten, waterkanten en bermen.
- + Wilde averuit is een zeer zeldzame soort die voorkomt in de duinen en het rivierengebied. De plant groeit op zonnige, vrij open plaatsen op droge, voedselarme tot matig voedselrijke, kalkhoudende en min of meer humusarme zandgrond op rivierduinen, dijken, langs spoorwegen, grasland, bermen (uiterwaarden), zeeduinen en braakliggende grond.
- + Wilde ridderspoor is een zeer zeldzame soort die voorkomt in Limburg, het rivierengebied en enkele plekken verspreid over Nederland. De plant groeit op matig voedselrijke kalkhoudende zandige klei in wintergraanakkers en op ruderaal omgewerkte terreinen op kalkgrond.
- + Wilde weit is een zeer zeldzame plant die in Zuid-Limburg voorkomt. Vroeger kwam de soort voor in het rivierengebied, Zeeland en de Zuid-Hollandse binnenduirand. De soort is in Nederland een halfparasiet op wintergraan.

Het plangebied bestaat uit een akker, speeltuin, tuin en moestuin. In het verleden is mais verbouwd op de akker. De randen van de akker bestaan uit een ruige vegetatie van onder andere braam, brandnetel, klimop, berenklauw en riet. Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde planten aangetroffen. Bevindingen van het veldbezoek tonen aan dat voor deze en andere beschermde plantensoorten geschikte habitats ontbreken binnen het plangebied. Het plangebied betreft een zeer voedselrijke omgeving. Het voorkomen van beschermde plantensoorten is zodoende uit te sluiten.

4.2.2 Vlinders en libellen

Vlinders

Volgens gegevens van de NDFF en De Vlinderstichting blijkt dat op een afstand tot 5 kilometer van het plangebied teunisbloempijlstaart (§3.2 Wnb) is waargenomen.

In het plangebied zijn geen waardplanten van de soort (basterdwederik, kattenstaart, teunisbloem, wilgenroosje) aangetroffen. Hierdoor ontbreekt geschikt habitat voor deze en andere beschermde vlinders. Hiermee is het voorkomen van beschermde vlindersoorten uitgesloten.

Libellen

Uit de gegevens van de NDFF en De Vlinderstichting blijkt dat op een afstand tot 5 kilometer van het plangebied rivierrombout is waargenomen (§3.2 Wnb).

Binnen het plangebied is geen permanent oppervlaktewater aanwezig en daarmee ontbreekt het aan geschikt voortplantingshabitat voor libellen. Het voorkomen van essentieel habitat van (beschermde) libellen in het plangebied is hierdoor uit te sluiten.

4.2.3 Kevers en weekdieren

Volgens de gegevens van de NDFF en EIS Nederland komen geen beschermde kevers en weekdieren voor in de omgeving van het plangebied. Voor de beschermde kevers en weekdieren zijn weinig verspreidingsgegevens bekend, daarom wordt in deze paragraaf van alle beschermde kevers en weekdieren beoordeeld of ze in het plangebied kunnen voorkomen.

Vliegend hert (§3.3 Wnb) komt voor in (oude) eikenbossen, dit habitat is binnen het plangebied niet aanwezig. Het voorkomen van deze soort in het plangebied is uit te sluiten.

De beschermde houtkevers; vermiljoenkever, heldenbok en juchtleerkever (alle §3.2 Wnb) zijn afhankelijk van oude, holle of vrijstaande bomen of (natte) gebieden met veel dood hout. Deze habitattypen zijn niet aanwezig in het plangebied. Het voorkomen van deze beschermde houtkevers in het plangebied kan daarom worden uitgesloten.

De beschermde waterkevers brede geelrandwaterroofkever en gestreepte waterroofkever (beide §3.2 Wnb) zijn voor het voorkomen afhankelijk van grote wateren. Het ontbreekt binnen het plangebied aan permanent oppervlaktewater en daarom is het voorkomen van beschermde waterkevers in het plangebied uitgesloten.

De aquatische slakkensoort platte schijfhoren (§3.2 Wnb) is afhankelijk van de aanwezigheid van heldere, schone wateren met waterplanten. Bataafse stroommossel (§3.2 Wnb) is een soort die voorkomt in stromend water (rivieren of beken). Vanwege het ontbreken van permanent oppervlaktewater in het plangebied is het voorkomen van platte schijfhoren en Bataafse stroommossel uitgesloten.

In het plangebied ontbreken geschikte habitats voor de beschermde soorten kevers en weekdieren. Het voorkomen van deze soorten in het plangebied is derhalve uit te sluiten.

4.2.4 Vissen

Uit de gegevens van de NDFF blijkt dat binnen een afstand van 2,5 kilometer van het plangebied de beschermde vissoort grote modderkruiper (§3.3 Wnb) voorkomt.

Vanwege het ontbreken van permanent oppervlaktewater is het voorkomen van grote modderkruiper en andere (beschermde) vissoorten in het plangebied uit te sluiten.

4.2.5 Amfibieën en reptielen

Amfibieën

Uit gegevens van RAVON, de NDFF en De amfibieën en reptielen van Nederland (Creemers & Van Delft, 2009) blijkt dat binnen één kilometer afstand van het plangebied bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander (§3.3 Wnb) en kamsalamander (§3.2 Wnb) zijn waargenomen. Tot op een afstand van 5 kilometer van het plangebied zijn ook Alpenwatersalamander (§3.3 Wnb) en poelkikker (§3.2 Wnb) waargenomen.

In het plangebied is geen oppervlaktewater aanwezig en daarmee ontbreekt het aan voortplantingshabitat voor amfibieën. Het plangebied is wel geschikt als land- en overwinteringshabitat voor amfibieën. Alpenwatersalamander, bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander kunnen zich verschuilen tussen de beplanting. Voor de overige soorten is het plangebied als landhabitat ongeschikt en is de aanwezigheid uit te sluiten. Kamsalamander gebruikt als landhabitat vooral bossen en bosranden, deze soort mijdt stedelijk gebied. Poelkikker is een soort van hoge waterkwaliteit en hoge natuurwaarden, en heeft een zeer kleine actieradius. Het plangebied is voor poelkikker niet bereikbaar.

Reptielen

Uit gegevens van RAVON, de NDFF en De amfibieën en reptielen van Nederland (Creemers & Van Delft, 2009) blijkt dat tot op een afstand van vijf kilometer van het plangebied ringslang (§3.3 Wnb) is waargenomen.

Het ontbreekt binnen het plangebied aan open water. Het voorkomen van ringslang is derhalve uit te sluiten.

Effectbeoordeling

Bij het verwijderen van vegetatie kunnen verscholen amfibieën worden verstoord. Dit betreft Alpenwatersalamander, bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander.

Mitigerende maatregelen

Voor bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander geldt bij ruimtelijke ingrepen in provincie Gelderland een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Voor het verstoren van

deze soorten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. Wel geldt altijd de Algemene zorgplicht, zie §1.3. Om het verwonden van dieren te voorkomen kan bij het verwijderen van de vegetatie één kant op worden gewerkt, zodat aanwezige dieren kunnen vluchten.

Voor Alpenwatersalamander geldt deze vrijstelling niet. Onder de Wet Natuurbescherming mag voor Alpenwatersalamander gebruik worden gemaakt van een goedgekeurde gedragscode. In dit geval dient gewerkt te worden volgens de gedragscode flora en fauna voor Ruimtelijke ontwikkeling en inrichting van de Vereniging Stadswerk Nederland. Voor het zorgvuldig handelen dient de volgende periode en werkwijze te worden gehanteerd:

- + Het uitvoeren van graafwerkzaamheden op locaties waar Alpenwatersalamander voorkomt (tussen de dichte vegetatie), vindt plaats in de periode buiten de overwinteringsperiode van deze soort. Dit betekent dat deze werkzaamheden mogen worden uitgevoerd in de periode half april tot half oktober.

4.2.6 Vogels

Tijdens het veldbezoek zijn boerenwaluw, grauwe gans, huiswaluw en gierwaluw in het plangebied gezien. In het plangebied zijn geen nesten gevonden.

Uit gegevens van de NDFF blijkt dat de volgende vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten zijn waargenomen binnen 2,5 kilometer van het plangebied: buizerd, gierwaluw, havik, huismus, ooievaar en steenuil, (alle §3.1 Wnb). Daarnaast zijn tot op een afstand van 5 kilometer boomvalk, kerkuil, ransuil, roek, slechtvalk en sperwer (§3.1 Wnb) waargenomen.

De zuidwestelijkerand van het plangebied, de speeltuin en de (moes)tuin achter Peperstraat 48 bieden nestgelegenheden voor algemene vogels in bosschages, bomen en struiken. Binnen het plangebied kunnen weidevogels als graspieper en veldleeuwerik een nest bouwen. Het plangebied kan daarnaast gebruikt worden door verschillende algemene vogelsoorten als foerageergebied.

In het plangebied en in de omgeving zijn geen huismussen waargenomen. De schuren zijn ook niet geschikt voor het herbergen van vaste rust- en verblijfplaatsen van huismussen. Eveneens is de constructie van de schuren ongeschikt voor nestplaatsen van gierwaluwen. Gierwaluwen hebben kieren en holtes en een vrije uitvliegroute nodig waarbij zij een vrije valruimte hebben van 3 meter. Deze is bij de schuren niet aanwezig. Het voorkomen van huismussen en gierwaluwen in het plangebied is derhalve uit te sluiten. De schuren zijn niet toegankelijk voor kerkuil. Het is derhalve uit te sluiten dat in de bebouwing een nest van kerkuil aanwezig is. In de schuren zijn geen sporen van de aanwezigheid van steenuil aangetroffen. Het is daarom uit te sluiten dat in deze schuren een nest van steenuil aanwezig is. De overige soorten met jaarrond beschermde nesten gebruiken de schuren niet.

Mogelijk vormt het plangebied onderdeel van het grotere foerageergebied van de verschillende voornoemde soorten met een jaarrond beschermd nest. Vanwege het ontbreken van nestgelegenheid van de huismus kan een effect op deze soort worden uitgesloten. De overige soorten met jaarrond beschermde nesten kunnen het plangebied wel als foerageergebied gebruiken. Echter, gezien de omvang van het plangebied, het territorium van deze soorten, en de beschikbaarheid van alternatief foerageergebied in de directe omgeving, mag worden aangenomen dat er geen effecten ontstaan op de functionele leefomgeving van deze soorten.

In 2016 is nader onderzoek uitgevoerd naar kerkuil en steenuil door Staro Natuur en Buitengebied (P16-0044 en P17-0173). Hieruit is gebleken dat voor steenuil een territorium op circa 150 meter afstand van het plangebied aanwezig is. De werkzaamheden hebben op het functionele leefgebied van steenuil geen negatief effect doordat het plangebied door het gebruik als maïsakker niet essentieel foerageergebied vormt en in de omgeving voldoende en meer geschikt foerageergebied aanwezig is en blijft. Uit dit onderzoek is gebleken dat de werkzaamheden eveneens geen negatief effect hebben op kerkuil omdat van deze soort geen nestplaatsen aanwezig zijn.

Effectbeoordeling

Bij het snoeien of kappen van struiken, en bewerken van de bodem van het plangebied, kunnen nesten worden vernietigd en (grond)broedende vogels worden verstoord. Gedurende het broedseizoen zijn nesten strikt beschermd. Het vernietigen van nesten is een overtreding van de Wet natuurbescherming.

Als gevolg van de voorgenomen plannen wordt het plangebied minder geschikt als foerageergebied voor algemene broedvogels. In de omgeving van het plangebied is geschikt foerageergebied voor vogels aanwezig. Het vernietigen van foerageergebied is in dit geval geen overtreding van de Wet natuurbescherming. Immers, de functionaliteit van de leefomgeving van de vogelsoorten blijft gewaarborgd.

De werkzaamheden hebben geen negatief effect op kerkuil en steenuil.

Mitigerende maatregelen

Door het snoeien of kappen van bomen en struiken buiten het broedseizoen van vogels uit te voeren, kan verstoring van broedende vogels worden voorkomen. Het broedseizoen loopt globaal van half maart tot en met juli. In het kader van de Wet natuurbescherming wordt voor het broedseizoen echter geen standaardperiode gehanteerd, van belang is of een broedgeval aanwezig is.

Werken binnen het broedseizoen is mogelijk, mits voorafgaand door een ecologisch deskundige is vastgesteld dat geen broedgevallen aanwezig zijn.

4.2.7 Zoogdieren

Vleermuizen

Uit de Atlas van de Nederlandse vleermuizen (1997), Korsten en Regelink (2010) en gegevens van de NDFF blijkt dat de soorten gewone dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis en ruige dwergvleermuis (alle §3.2 Wnb) voorkomen binnen 2,5 kilometer van het plangebied. Tot op een afstand van 5 kilometer zijn gewone grootoorvleermuis en watervleermuis (§3.2 Wnb) waargenomen.

Het hele plangebied is geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. De schuren in het plangebied zijn vanwege de constructie ongeschikt voor het herbergen van vleermuisverblijfplaatsen. Er is geen spouwmuur of betimmering aanwezig waar achter vleermuisverblijfplaatsen aanwezig kunnen zijn. De grenzen van het plangebied bieden mogelijk lijnvormige groenstructuren die zouden kunnen functioneren als vliegroute voor vleermuizen.

Overige zoogdieren

Uit gegevens van de NDFF blijkt dat tot op een afstand van 2,5 kilometer van het plangebied de volgende soorten zijn waargenomen: algemene (spits)muizen, bever, bunzing, das, egel, haas, konijn, ree, steenmarter, vos, wezel (alle §3.3 Wnb) en otter (§3.2 Wnb). Tot op een afstand van 5 kilometer van het plangebied zijn boommarter, damhert, eekhoorn, hermelijn, wild zwijn en woelrat (alle §3.3 Wnb waargenomen (beide §3.3 Wnb).

Van voornoemde soorten mag worden aangenomen dat alleen bever, otter, boommarter, eekhoorn, wild zwijn en woelrat geen gebruik maken van het plangebied. Geschikt habitat ontbreekt, en het plangebied ligt voor de woelrat te ver weg. Van de overige soorten kan niet worden uitgesloten dat zij het plangebied benutten als foerageergebied. Algemene (spits)muizen en egel kunnen ook verblijfplaatsen hebben in het plangebied. Deze soorten kunnen zich verschuilen tussen de vegetatie in het plangebied, en muizen ook in holletjes in de grond.

In de omgeving van het plangebied is het voorkomen bekend van steenmarter, bunzing, wezel en hermelijn. In het plangebied wordt de hermelijn niet verwacht. Deze soort is meer gebonden aan natte gebieden. Uit het onderzoek van de schuren blijkt dat het is uit te sluiten dat steenmarter, bunzing en wezel hierin verblijfplaatsen hebben. Tijdens het onderzoek zijn hiervan geen sporen en aanwijzingen gevonden. Tevens zijn in de rest van het plangebied geen aanwijzingen en sporen gevonden van verblijfplaatsen van steenmarter en bunzing. Verblijfplaatsen van deze soorten zijn derhalve uit te sluiten. Het is niet uit te sluiten dat verblijfplaatsen van wezel aanwezig zijn in het plangebied. De enige locatie binnen het plangebied met geschikt habitat voor verblijfplaatsen van wezel bevindt zich in de (moes)tuin achter Peperstraat 48. Daarnaast is het niet uit te sluiten dat verblijfplaatsen van wezel aanwezig zijn in de bosschages net buiten de zuidwestgrens van het plangebied.

Steenmarter, bunzing en wezel kunnen de west-, noord- en oostranden van het plangebied gebruiken om langs te migreren en te foerageren. Hier is voldoende dekking aanwezig. De overige delen van het plangebied zijn door het ontbreken van voldoende dekking hiervoor niet geschikt.

De overige soorten vinden geen verblijfplaatsen in het plangebied. Van de soorten met een grote actieradius (vos, das, ree, damhert, haas) kan worden verwacht dat zij het plangebied (incidenteel) benutten als foerageergebied.

Effectbeoordeling

De voorgenomen ontwikkeling zal geen negatief effect hebben op de functie van het plangebied als foerageergebied voor vleermuizen. Ook rond en boven de beoogde bebouwing kunnen vleermuizen foerageren en er is voldoende gelijksoortig foerageergebied beschikbaar in de omgeving. De grenzen van het plangebied bieden mogelijk lijnvormige groenstructuren die zouden kunnen functioneren als vliegroute voor vleermuizen. Er zijn echter geen werkzaamheden aan de structuren van de grenzen van het plangebied voorzien. Mogelijkerwijs wordt met name de structuur van de oostelijke grens zelfs versterkt door de aanleg van tuinen. Met de voorgenomen plannen blijft het mogelijk voor vleermuizen om zich langs de randen van het plangebied te verplaatsen.

Het is niet uit te sluiten dat algemene (spits)muizen, egel en wezel verblijfplaatsen hebben in geschikte delen van het plangebied. Met de voorgenomen plannen kunnen deze verblijfplaatsen worden verstoord of vernietigd.

De (moes)tuin achter Peperstraat 48 is de enige locatie binnen het plangebied waar zich verblijfplaatsen van wezel kunnen bevinden. Dit deel van het plangebied is te klein om als volledig leefgebied te functioneren voor de wezel. Volgens de Handreiking kleine marters in relatie tot soortbescherming (Bouwens, 2017) heeft wezel onder optimale (voedsel)omstandigheden minimaal 1 hectare leefgebied nodig. Het geschikte deel van het plangebied beslaat ongeveer 2.000m².

De sloot langs de westgrens en aan de noordzijde van het plangebied blijft behouden, evenals de bomen en struiken in de huidige speeltuin aan de noordzijde van het plangebied. In deze delen van het plangebied blijft voldoende dekking aanwezig om als foerageer- en migratieroute voor wezel te blijven functioneren.

Met de ontwikkeling van het plangebied gaat foerageergebied voor een aantal grondgebonden zoogdieren (vos, das, ree, damhert, haas, steenmarter, bunzing) verloren. Gezien de actieradius van deze soorten, en de aanwezigheid van geschikt alternatief foerageergebied in de directe omgeving van het plangebied, worden er geen negatieve effecten verwacht op de functionele leefomgeving van deze soorten.

Mitigerende maatregelen

Het is mogelijk dat algemene (spits)muizensoorten, egel en wezel verblijfplaatsen hebben in geschikte delen van het plangebied. Door de

voorgenomen plannen worden deze mogelijk vernietigd of verstoord. Voor algemene (spits)muizen en egel geldt in provincie Gelderland een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Voor het verstoren van deze soorten en het vernietigen van verblijfplaatsen hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. Wel geldt altijd de Algemene zorgplicht, zie §1.3. Om het verwonden van dieren te voorkomen dient bij het verwijderen van de vegetatie één kant op worden gewerkt, zodat aanwezige dieren kunnen vluchten.

Voor wezel geldt deze vrijstelling niet. Aangezien het deel van het plangebied wat geschikt habitat biedt voor wezel een oppervlakte heeft van circa 2.000m² en daarmee kleiner is dan 1 hectare, is het volgens Bouwens (2017) niet noodzakelijk om nader onderzoek uit te voeren naar de aanwezigheid van de wezel. Het is wel verplicht om mitigerende maatregelen te nemen. Dit dient te worden gedaan door bij werkzaamheden in de (moes)tuin achter Peperstraat 48 de volgende punten in acht te nemen:

- + Voorzichtig verwijderen van bomen en struiken buiten het voortplantingsseizoen van wezel (1 maart t/m 1 september).
- + Eén kant op werken, zodat aanwezige dieren kunnen vluchten.
- + Het betreffende perceel na het verwijderen van vegetatie kaal te houden, zodat geen nieuwe vestigingsmogelijkheden voor wezel ontstaan.
- + Voldoende dekking behouden of realiseren in het gehele plangebied. Hiervoor kwalificeren de sloot op de west- en noordrand en de bomen en struiken in de huidige speeltuin.

5 Conclusies

5.1 Beschermde gebieden

Gezien de afstand tot het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied en de aard van de voorgenomen plannen zijn effecten als gevolg van externe werking op het Natura 2000-gebied Rijntakken uit te sluiten. Uit een stikstofdepositieonderzoek blijkt dat voor zowel de bouw- als de gebruiksfase geen relevante depositie op Natura 2000-gebieden in de omgeving ontstaat.

De voorgenomen plannen hebben door de afstand geen (significant) negatief effect op de kernkwaliteiten van het NNN.

5.2 Beschermde soorten

In het plangebied komen mogelijk verschillende soorten voor die zijn beschermd onder paragrafen 3.1, 3.2 en 3.3 van de Wet natuurbescherming. Het is uit te sluiten dat in het plangebied beschermde flora, vlinders, libellen, kevers, weekdieren, reptielen en vissen voorkomen. Wel geldt voor alle aanwezige soorten in het plangebied de algemene zorgplicht, zie §1.3 van dit rapport. Tabel 1 geeft een overzicht van de mogelijk aanwezige en aangetroffen beschermde soorten in de omgeving van het plangebied.

Soorten van paragraaf 3.1 van de Wet natuurbescherming

Het plangebied is geschikt als broed- en foerageergebied van algemene vogelsoorten. Door het snoeien of kappen van bomen en struiken buiten het broedseizoen van vogels uit te voeren, kan verstoring van broedende vogels worden voorkomen. Het broedseizoen loopt globaal van half maart tot en met juli. In het kader van de Wet natuurbescherming wordt voor het broedseizoen echter geen standaardperiode gehanteerd, van belang is of een broedgeval aanwezig is.

Werken binnen het broedseizoen is mogelijk, mits voorafgaand door een ecologisch deskundige is vastgesteld dat geen broedgevallen aanwezig zijn.

Ten aanzien van het foerageergebied van vogels treden geen negatieve effecten op. In de omgeving blijft voldoende geschikt foerageergebied aanwezig.

Effecten op overige soorten van paragraaf 3.1 van de Wet natuurbescherming zijn niet aan de orde.

Soorten van paragraaf 3.2 van de Wet natuurbescherming

Het plangebied is geschikt als foerageergebied van vleermuizen. De voorgenomen plannen hebben hierop echter geen negatieve effecten. In de omgeving blijft voldoende geschikt foerageergebied behouden en ook in de nieuwe situatie is het plangebied door vleermuizen als foerageergebied te gebruiken. De groenstructuren langs de grenzen van het plangebied functioneren mogelijk als vliegroute van vleermuizen. Er zijn echter geen werkzaamheden aan deze structuren voorzien. Met de voorgenomen plannen blijft het mogelijk voor vleermuizen om zich langs de randen van het plangebied te verplaatsen.

Soorten van paragraaf 3.3 van de Wet natuurbescherming

Alpenwatersalamander, bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander kunnen zich verschuilen tussen de beplanting en in de (moes)tuin achter Peperstraat 48. Algemene (spits)muizen en egel kunnen ook verblijfplaatsen hebben tussen de beplanting in de (moes)tuin en langs de begroeide randen van het plangebied. Bij het verwijderen van de vegetatie kunnen verscholen dieren worden verstoord en verblijfplaatsen worden vernietigd of verstoord.

Voor algemene (spits)muizen, bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander geldt in provincie Gelderland een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Voor het verstoren van deze soorten en het vernietigen van verblijfplaatsen hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. Wel geldt altijd de Algemene zorgplicht, zie §1.3. Om het verwonden van dieren te voorkomen dient bij het verwijderen van de vegetatie één kant op worden gewerkt, zodat aanwezige dieren kunnen vluchten..

Voor Alpenwatersalamander geldt deze vrijstelling niet. Onder de Wet Natuurbescherming mag voor Alpenwatersalamander gebruik worden gemaakt van een goedgekeurde gedragscode. In dit geval dient gewerkt te worden volgens de gedragscode flora en fauna voor Ruimtelijke ontwikkeling en inrichting van de Vereniging Stadswerk Nederland. Voor het zorgvuldig handelen dient de volgende periode en werkwijze te worden gehanteerd:

- + Het uitvoeren van graafwerkzaamheden op locaties waar Alpenwatersalamander voorkomt (tussen de dichte vegetatie), vindt plaats in de periode buiten de overwinteringsperiode van deze soort. Dit betekent dat deze werkzaamheden mogen worden uitgevoerd in de periode half april tot half oktober.

Het is niet uit te sluiten dat verblijfplaatsen van wezel aanwezig zijn in het plangebied. De enige locatie binnen het plangebied met geschikt habitat voor verblijfplaatsen van wezel bevindt zich in de (moes)tuin achter Peperstraat 48. Daarnaast is het niet uit te sluiten dat verblijfplaatsen van wezel aanwezig zijn in de bosschages net buiten de zuidwestgrens van het plangebied. Met de voorgenomen plannen kunnen de verblijfplaatsen die mogelijk in de (moes)tuin aanwezig zijn, worden verstoord of vernietigd.

De sloot langs de westgrens en aan de noordzijde van het plangebied blijft behouden, evenals de bomen en struiken in de huidige speeltuin aan de noordzijde van het plangebied. In deze delen van het plangebied blijft zodoende voldoende dekking aanwezig om als foerageer- en migratieroute voor wezel te blijven functioneren. Voor wezel geldt geen vrijstelling. Aangezien het deel van het plangebied wat geschikt habitat biedt voor wezel een oppervlakte heeft van circa 2.000m² en daarmee kleiner is dan 1 hectare, is het volgens Bouwens (2017) niet noodzakelijk om nader onderzoek uit te voeren naar de aanwezigheid van de wezel. Het is wel verplicht om mitigerende maatregelen te nemen. Dit dient te worden gedaan door bij werkzaamheden in de (moes)tuin achter Peperstraat 48 de volgende punten in acht te nemen:

- + Voorzichtig verwijderen van bomen en struiken buiten het voortplantingsseizoen van wezel (1 maart t/m 1 september).
- + Eén kant op werken, zodat aanwezige dieren kunnen vluchten.
- + Het betreffende perceel na het verwijderen van vegetatie kaal te houden, zodat geen nieuwe vestigingsmogelijkheden voor wezel ontstaan.

- + Voldoende dekking behouden of realiseren in het gehele plangebied. Hiervoor kwalificeren de sloot op de west- en noordrand en de bomen en struiken in de huidige speeltuin.

Met de ontwikkeling van het plangebied gaat foerageergebied voor een aantal grondgebonden zoogdieren (vos, das, ree, damhert, haas, steenmarter, bunzing) verloren. Gezien de actieradius van deze soorten, en de aanwezigheid van geschikt alternatief foerageergebied in de directe omgeving van het plangebied, worden er geen negatieve effecten verwacht op de functionele leefomgeving van deze soorten.

Tabel 1. Overzicht mogelijk aanwezige en aangetroffen beschermde soorten in de omgeving van het plangebied

Soort(groep)	Bescherming	Functie plangebied	Mogelijk effect	Ontheffing nodig	Maatregelen
Vogels	§3.1 Wnb (nest niet jaarrond beschermd)	Nestgelegen-heden en foerageergebied	Ja	Nee, mits maatregelen worden uitgevoerd	Snoeien en kappen wanneer geen broedgeval aanwezig is en buiten broedseizoen
Alpenwater-salamander	§3.3 Wnb	Land- en overwinterings-habitat	Ja	Nee, mits maatregelen worden uitgevoerd	Graafwerkzaam heden en verwijderen vegetatie uitvoeren tussen half april en half oktober
Bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad en kleine water-salamander	§3.3 Wnb	Land- en overwinterings-habitat	Ja	Nee, algehele vrijstelling	-
Algemene (spits)muizen, egel	§3.3 Wnb	Verblijfplaatsen en leefgebied	Ja	Nee, algehele vrijstelling	-
vos, das, ree, damhert, haas, steenmarter, bunzing	§3.3 Wnb	foerageergebied	Nee	Nee	-
wezel	§3.3 Wnb	Verblijfplaatsen in (moes)tuin	Ja	Nee, mits maatregelen worden uitgevoerd	Vegetatie verwijderen buiten kraamseizoen, één kant op werken, voldoende dekking realiseren/behouden

Soort(groep)	Bescherming	Functie plangebied	Mogelijk effect	Ontheffing nodig	Maatregelen
Vleermuizen	§3.2 Wnb	Foerageergebied en vliegroute	Nee	Nee	-

5.3 Advies en aanbevelingen

Geconcludeerd kan worden dat de voorgenomen plannen niet leiden tot overtreding van de Wet natuurbescherming, mits:

1. Graafwerkzaamheden en het verwijderen van beplanting wordt uitgevoerd tussen 15 april en 15 oktober ten aanzien van de Alpenwatersalamander.
2. Bomen en struiken worden gekapt en gesnoeid wanneer geen broedgeval aanwezig is en buiten het broedseizoen.
3. Ten aanzien van de mogelijke aanwezigheid van verblijfplaatsen van wezel in de (moes)tuin de volgende punten in acht worden genomen:
 - + Voorzichtig verwijderen van bomen en struiken buiten het voortplantingsseizoen van wezel (1 maart t/m 1 september).
 - + Eén kant op werken, zodat aanwezige dieren kunnen vluchten.
 - + Het betreffende perceel na het verwijderen van vegetatie kaal te houden, zodat geen nieuwe vestigingsmogelijkheden voor wezel ontstaan.
 - + Voldoende dekking behouden of realiseren in het gehele plangebied. Hiervoor kwalificeren de sloot op de west- en noordrand en de bomen en struiken in de huidige speeltuin.

Geraadpleegde bronnen

Literatuur

- + Bos F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff, De Vlinderstichting, 2006. De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). Nederlandse Fauna 7. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.
- + Bouwens, S. Provincie Noord-Brabant, 2017. Handreiking Kleine Marters in relatie tot soortbescherming. Zoogdiervereniging - rapport 2017.32.
- + Creemers R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON) (redactie). 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland, Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey Nederland, Leiden.
- + Jager, H.D., 2019. Onderzoek stikstofdepositie. Onderzoek stikstofdepositie Hoge Wei fase 2 Oosterhout. Rapportnr. M.2019.1190.11.R002. DGMR Industrie, Verkeer en Milieu B.V. Arnhem.
- + Korsten, E. en Regelink J.R. Herkennen van potentiële vleermuiswaarden: in het kader van quickscans en andere ecologisch vooronderzoek. Zoogdiervereniging - rapport 2010.44. Zoogdiervereniging, Nijmegen.
- + Limpens, H., K. Mostert, W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen, onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- + Ministerie van Economische Zaken. Brochure: Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen, lees hier wat de Wet natuurbescherming daarover regelt. Versie 1.3 december 2016.
- + Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, 2002. De Nederlandse libellen (Odonata). Nederlandse Fauna 4. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.
- + Netwerk Groene Bureaus en zoogdiervereniging. 2017. Vleermuisprotocol, maart 2017.
- + Staro natuur en buitengebied. 2017. Resultaten onderzoek steenuil en kerkuil, Peperstraat te Oosterhout. P16-0044 en P17-0173.

Internet

- + Natura 2000-gebieden, www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek2.aspx, 28-01-2020
- + NNN provincie Gelderland, [gelderland.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=92d4c54aed8147ae8aa704c312f719bc](http:// gelderland.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=92d4c54aed8147ae8aa704c312f719bc), 06-08-2020
- + NDFF - quickscanhulp.nl 03-08-2020 12:06:36
- + www.eis-nederland.nl
- + www.vlinderstichting.nl
- + www.waarneming.nl
- + www.zoogdiervereniging.nl
- + www.verspreidingsatlas.nl

Bijlage 1 Wet- en regelgeving

Wet natuurbescherming

In Nederland is de bescherming van natuurwaarden sinds 1 januari 2017 geregeld in de Wet natuurbescherming. Deze wet regelt de bescherming van soorten, gebieden en houtopstanden en vervangt daarmee de Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet 1998 en Boswet. Daarnaast geldt per provincie beleid voor de bescherming van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) (voorheen de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) genoemd).

Soortbescherming

Op het gebied van soortbescherming is het uitgangspunt van de Wet natuurbescherming dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde dieren of planten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan; het 'nee, tenzij-principe'.

De Wet natuurbescherming kent een apart beschermingsregime voor soorten van de Vogelrichtlijn, een apart beschermingsregime voor soorten van de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn en een apart beschermingsregime voor andere soorten, die vanuit nationaal oogpunt beschermd worden. Elk van deze beschermingsregimes kent zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffing van de verboden. De Wet natuurbescherming kent de volgende drie categorieën beschermde soorten:

1. Alle van nature in Nederland in het wild levende vogels beschermd volgens het beschermingsregime van de Europese Vogelrichtlijn;
2. Soorten, niet vogels zijnde, van de Europese Habitatrichtlijn bijlage IV onderdeel a, het Verdrag van Bern bijlage II en het Verdrag van Bonn bijlage I, voor zover hun natuurlijke verspreidingsgebied zich in Nederland bevindt;
3. 'Andere soorten', waaronder soorten die vanuit nationaal oogpunt bescherming behoeven.

De drie beschermingsregimes kennen elk hun eigen verbodsbepalingen. De verbodsbepalingen voor vogels en overige Europese soorten (categorie 1 en 2) zijn letterlijk overgenomen uit respectievelijk de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. Voor de andere, 'nationaal' beschermde soorten (categorie 3) gelden verbodsbepalingen die geïnspireerd zijn op de Habitatrichtlijn, maar in sommige opzichten minder streng zijn. In tabel 1 zijn de verbodsbepalingen per regime weergegeven.

Om af te mogen wijken van de verbodsbepalingen via een ontheffing of vrijstelling moet aan drie criteria zijn voldaan:

- + Er mag alleen van de verbodsbepalingen worden afgeweken als er geen andere bevredigende oplossing voor de handeling mogelijk is;
- + Er moet sprake zijn van een in de wet genoemd belang. De wet geeft voor de verschillende beschermingsregimes aan wat die belangen zijn, zoals ruimtelijke ontwikkeling, volksgezondheid of openbare veiligheid;
- + Er mag geen afbreuk worden gedaan aan de staat van instandhouding van de soort.

Als aan deze drie vereisten voldaan is, kan een ontheffing worden verleend. Voor een aantal handelingen is bovendien vrijstelling mogelijk, bijvoorbeeld in de vorm van een provinciale verordening of een gedragscode.

Tabel 1. Verbodsbepalingen per categorie beschermde soorten

Categorie 1 (§ 3.1 Wnb)	Categorie 2 (§ 3.2 Wnb)	Categorie 3 (§ 3.3 Wnb)
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art. 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	-
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	-
-	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen

Zorgplicht

Voor alle in het wild levende planten en dieren, ook niet beschermde soorten, kent de Wet natuurbescherming een zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. Dit betekent dat voorafgaand aan handelingen inzichtelijk moet zijn welke natuurwaarden aanwezig zijn, de kwetsbaarheid hiervan en de mogelijke gevolgen die de handeling hiervoor kan hebben. Bij de uitvoering van de handelingen dienen negatieve gevolgen zoveel mogelijk te worden voorkomen, dan wel beperkt of ongedaan te worden gemaakt. De zorgplicht is altijd van toepassing, ongeacht vrijstelling of ontheffing.

Natura 2000 (bron: Rijksoverheid)

In 2017 is de Wet natuurbescherming in werking getreden. De wet biedt een beschermingskader voor de flora en fauna binnen de aangewezen beschermde gebieden, de zogenaamde Natura 2000-gebieden en bijzondere nationale gebieden.

De wet bepaalt dat projecten en andere handelingen die de kwaliteit van de habitats kunnen verslechteren of die een verstorend effect kunnen hebben op de soorten, niet mogen plaatsvinden zonder vergunning. Ook plannen moeten getoetst worden op hun gevolgen voor de Natura 2000-gebieden. Dit gebeurt met de habitattoets.

De habitattoets bestaat uit drie onderdelen:

- + oriëntatiefase (en vooroverleg);
- + verslechterings- en verstoringstoets;
- + passende beoordeling.

De oriëntatiefase maakt geen deel uit van de in de wet geregelde procedures. In de praktijk is deze stap nodig. Gezamenlijk met het bevoegd gezag wordt bepaald of goedkeuring van het plan nodig is en welke verdere procedure doorlopen moet worden. Afhankelijk van de kans en omvang van de effecten op een Natura 2000-gebied bestaat de vervolgpcedure uit het uitvoeren van een verslechterings- en verstoringstoets, een passende beoordeling of geen enkele toetsing.

Indien er geen kans is op negatieve effecten op een Natura 2000-gebied is geen goedkeuring voor de plannen of het project nodig.

Als uit de oriëntatiefase is gebleken dat er kans is op significant negatieve effecten voor het Natura 2000-gebied, dient een passende beoordeling te worden uitgevoerd. Indien uit de passende beoordeling blijkt dat er kans is op een significant negatief effect moet aan de volgende criteria worden voldaan:

- + er zijn geen alternatieve oplossingen voor het project die minder of geen negatieve effecten hebben voor het Natura 2000-(deel)gebied;
- + er is sprake van dwingende redenen van groot openbaar belang;
- + er is voorzien in compenserende maatregelen.

Alléén als aan deze voorwaarden wordt voldaan, kan goedkeuring worden verleend.

Indien uit de oriëntatiefase is gebleken dat er een kans is op (niet-significante) negatieve effecten, dient een verslechterings- en verstoringstoets te worden uitgevoerd. Met dit onderzoek wordt bepaald:

- + of deze kans reëel is en
- + of de verslechtering of verstoring aanvaardbaar is.

Natuurnetwerk Nederland / Ecologische hoofdstructuur (bron: Rijksoverheid)

Natuurgebieden in Nederland zijn erg versnipperd. Het Natuurnetwerk Nederland (voorheen EHS) heeft als doel om natuurgebieden te vergroten en met elkaar te verbinden. Door verbindingen tussen natuurgebieden te maken, kunnen planten en dieren zich makkelijker verspreiden over meer gebieden. Hierdoor zijn deze gebieden beter bestand tegen negatieve milieu-invloeden. In grotere natuurgebieden kunnen bovendien meer soorten planten en dieren leven.

Het doel van het afwegingskader Ecologische Hoofdstructuur is om de EHS als netwerk van natuurgebieden te beschermen tegen negatieve effecten van ruimtelijke ingrepen. Dat betekent niet dat ontwikkelingen zoals woningbouw en bedrijvigheid, verboden zijn. Door het doorlopen van het afwegingskader wordt vastgesteld of, en zo ja, onder welke voorwaarden een ontwikkeling in de Ecologische Hoofdstructuur kan worden toegelaten.

De bescherming van de Ecologische Hoofdstructuur vindt plaats door het nee-tenzij-regime uit de Nota Ruimte. Dit houdt in dat ruimtelijke ingrepen in de EHS met een negatief effect op de EHS in principe niet zijn toegestaan. Onder voorwaarden kan hiervan worden afgeweken.

De beleidsmatige basis voor het afwegingskader voor de Ecologische Hoofdstructuur is de Nota Ruimte. Daarnaast hebben Rijk en provincies een beleidskader Spelregels EHS opgesteld. Het beleidskader geeft een uitwerking, verduidelijking en aanscherping van de verschillende onderdelen

van het afwegingskader. De provincies laten de inhoud van de Spelregels EHS doorwerken in het provinciaal ruimtelijk beleid.

De bescherming van de EHS gebeurt via de regelgeving van de ruimtelijke ordening. Het beschermingsregime is onder de Wro door het Rijk vastgelegd in de AMvB Ruimte en werkt via provinciale verordeningen.